

Símun Jákup Højsted, um NATO ætlaninar at bumba Sarajevo:

So standa vit fyri skotum

- Eingin patentloysn er til, sum kann fáa stríðandi partarnar í gamla Jugoslavia at gevast við krígunum. Verður avleiðingin at bumba serbisku støðirnar í Sarajevo, verður byrsumúlin vendur móti okkum, heldur Símun Jákup Højsted, ST - hermaður í Bosnia

- Tað er eitt sindur buldra-sligt í Tuzla í løtuni, sum 25 ára gamli Símun Jákup Højsted í Klaksvík tekur til, tá hann skal siga frá viðurskiftunum í Bosnia, har hann seinasta árið hevur verið ST-hermaður.

Símun Jákup Højsted hevur fingið frí í trýggjar vikur, og vitjar tí foreldrin heima í Klaksvík.

Tað eru ikki nógv viðurskifti sum líkjast, tá vit tosa um Føroyar og krígsstøðuna í gamla Jugoslavia, og torført er hjá hermanningum at venja seg við friðarliga umhvørvið í Klaksvík.

Vaknar við kaldan drey - í Klaksvík

Torført er eisini at taka dagar millum hendingar í krígs-herjaða landinum og heima-umhvørvið. Tað lýsir Símun Jákup við at ávaringarlúðurin á hermanna-støðini líkast ljóðinum, tá telefonin ringir heima hjá foreldrunum. Tað fær hermanningin at vakna við kaldan drey. Hann hevur fingið lagt í seg altíð at verða til reiðar, um nakað óvæntað hendir. Tað er torført at skúgva til viks, bert tí tú nakrar dagar sleppur burtur úr krígunum.

- Eisini er torført at koma heim til Føroya, og at svara spurningum, hvussu tað er at liva og virka í einum krígsherjaðum landi, sigur Símun Jákup Højsted.

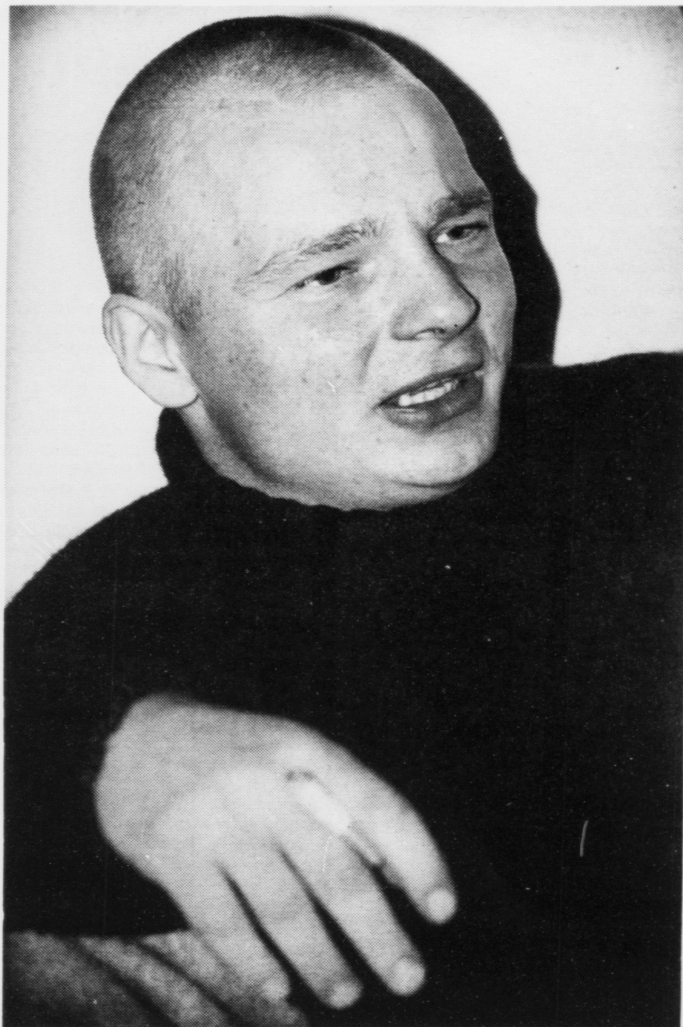
- Ikki tí, eg vil fegin svara tær, men tað er so torført at tosa um harðrendar tilburðir, sum eg sjálvsagt ikki so fegin vil minnst aftur á, sigur Símun Jákup Højsted og greinar svarið sundur soleiðis:

- Tá okkurt óvæntað ella ógvusligt hendir, snýr tað seg um at skúgva ræðsluna til viks í fyrstu aløgu. Gert tú ikki tað, kanst tú als ikki brúkast sum hermaður.

- Møguliga fari eg einaferð at leita hesar hendingar fram í huganum, men givið er tað, at nógv av hesum, havi eg als ikki hug at minnst aftur á, sigur Jákup Símun Højsted.

Nógv eru deyð - onnur rýmd

Býurin Tuzla liggur einar 100 km. norðan fyri Sara-

Símun Jákup Højsted, ST-hermaður: - Mamma lærði meg, at tá eg fór undir okkurt, so skuldi tað gerast líðugt. Eg fór í hertænastu í Danmark, og framhald í hesum arbeiði var at fara í ST-hertænastu í Bosnia. Tá eg eru liðugur har, kundi eg hugsað mær at arbeiði í Siriuspatruljuni í Grønlandi

un Jákup kortini ikki:

- Tað er torført at greiða frá krígunum, eins og torført er hjá tykkum at skilja tað.

- Talan er ikki um vanligan bardaga, har tveir mans berjast við nevnum í Havnargøtum.

- Her er talan um so stóra illstøðu og hatur millum fólkasløg, óndsinnað propaganda og morð, og eingin partur hevur møguleika at skilja um rætt og órætt hjá hinum partinum.

- Sum ST-hermenn skulu vit ikki blanda okkum uppí stríðið, men bert tosa við ymsu partarnar.

- Teir siga hvør sína søgu fyri okkum, og spilla hin partin út o.s.fr.. Trupulleikarnir eru so stórir og nógvir, at tað er ómøguligt at finna nakra loysn.

- *Nú verður tosað um, at Nato skal bumba støðirnar hjá serbum í Sarajevo?*

- Gerst tað veruleiki, so verður ikki stuttligt hjá okkum ST hermonnum. Tá fara allir partar at skjóta til máls eftir okkum.

Ikki stundir at hugsa

- Eg havi hugsað um at fara undir triðja umfarið í hertænastuni, tá eg vrei mánaðirer liðugur við annað umfar, men verður bumbingin til veruleika, fari eg heim, sigur Símun Jákup Højsted.

- *Er tú ikki bangin?*

- Stundir eru als ikki at hugsa um tað, men annars eru vit væl fyrireikaðir til slíkt bumbuálop - um vit eru á herstöðini. Er vit í "markini" tá tað hendir, so veit eg ikki, hvussu verður.

Herstöðin er útgjörð við øllum nútíðar verjuskipanum, og har sleppa hinir part-

arnar ikki inn. T.d. er økið kring herstöðina umgyrt við píkahegni, sum líkjast barberbløðum. Teir stríðandi partarnar í økinum hava bert gomul vápn, og teir kunnu einki gera móti okkum.

- *Hvur tú somu hugsan um kríggj og hertænastu, sum tú hevði áðrenn tú fór til Bosnia?*

- Tú broytist við úðini, og tú verður eisini meira varin og virðismetir lívið á annan hátt enn áður. Bert tað, at vit heima hava stórt baðkar og óvmikið av vatni eru lutir, sum geva tær kenslu av takksemi.

- Í Tuzla hava fólk ikki ljós og hita, sum hjá okkum. Tey hava bert kolar, tí elorkan ikki er at líta á.

- Á herstöðini hava vit egna el-forsýning, men vit fáa bert 1800 litrar av vatni annaðhvørt samdøgur, sum skal nýtast til alt - bæði uppvas, matgerð og at vaska sær - til 20 mans.

Eitt lív í lívinum

Vanliga koma hermenn og fólk ikki saman í Tuzla, men Símun Jákup heldur tó, at muslimar eru meira fyrikomandi enn serbar. Ein partur av lívinum hjá einum hermanningi er júst at umstilla seg frá vanliga gerandis-lívinum, til eitt lív í lívinum, ella at tað er sum at liva í einum samfelag í samfelagnum.

Eingin samanbering kann nýtast, sum kann lýsa munin, heldur Símun Jákup, og sigur frá, hvussu fólk nýta allar snildir, til bert at fáa ein mola at eta.

- Eg veit ikki, um tað er rætt, men eg haldi, at for-eldur senda børnini til hernaðarleguna at bidda, tí tey vóna, at vit blotna, tá vit siggja tey smáu, sum svøla.

- Tað er ikki loyvt at geva fólk mat ella tilfíkt, men kortini slepst ikki undan, at tú gert tað av og á.

- Ein dagin, júst áðrenn eg fór heim, stóð eg uttan fyri hernaðarstöðina og át eina appelsin. Eg hevði bert tveir bátar eftir, tá tær smágentru komu til mín. Tann stóra var kanska minni ára gomul, og hon hálði aðra smágentu við sær, sum

jevo. Fyri kríggið búðu eini 300.000 fólk har, men nú er ógjøriligt at meta um tað. Nógv eru farin í grøvina, og nógv eru eisini rýmd. Muslimar búgva í Tuzla. Støðan er ótrygg, tí serbar liggja á varðhaldi og royna at taka býin.

- Býurin er illa farin, og tað er ivasamt um nakað virksemi er har, sigur Símun Jákup Højsted.

- Eg havi bert sæð gamlar, sorlaðar bygningar, har sjónligt er, at virkir og fyrir-tøkur hava hildið til áður.

Umframt hetta, so búgva bóndur í útjaðaranum av Tuzla, men teir kunnu nógv illa dyrka jørðina, tí nógv var

minur fjala seg í jørðini.

- Tað hendir meir enn so, at ein bóndi glaður fer út í bøn at arbeiða um morgunin, men ongantíð kemur aftur.

Skjúts til lastbilafylgi

Símun Jákup Højsted arbeiðir saman við 13 øðrum hermonnum í dönsku deildini innan ST. Uppgáva teirra er at syrgja fyri skjútsi, tá krígsforandi partarnir og herfólk hjá ST skulu tingast. Umframt hetta er onnur uppgáva at syrgja fyri at lastbilafylgi sleppa fram, sum veita fólk mál o.a. í økinum.

Tilsamans eru umleið

1000 hermenn í norður-lendsku ST-herdeildini í gamla Jugoslavia.

Hermenninir arbeiða allar tíðir í samdøgrunum, althví hvussu støðan er.

Tað er ófriðarligt í økinum, har serbar øðrumegin og muslimar hinumegin berjast um at fá valdið í Tuzla. Bert 300 metrar eru millum partarnar.

- *Er ST-herliðini millum stríðandi partarnar?*

- Nei, tað hevði verið í so ósmart at lagt uppí, meðan bardagin er, og vit høvdu ivaleyst heldur ikki sloppið livandi frá tí, sigur Símun Jákup Højsted tolin, tá eg spyrji býtt. Tað heldur Símun

